

DIÁKTUDOMÁNY

A MISKOLCI EGYETEM TUDOMÁNYOS
DIÁKKÖRI MUNKÁIBÓL

2015-2016.

MISKOLCI
EGYETEM
UNIVERSITY OF MISKOLC

Nemzeti Tehetségprogram NTP-HHTDK-15-0034

DIÁKTUDOMÁNY

**A MISKOLCI EGYETEM
TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI MUNKÁIBÓL**

**MISKOLCI EGYETEM
TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI TANÁCS
IX. KÖTET**

Szerkesztők:

**Prof. Dr. Kékesi Tamás
Prof. Dr. Wopera Zsuzsanna
Dr. Dabasi-Halász Zsuzsanna**

Szerkesztőbizottság tagjai:

Dr. Bokányi Ljudmilla
Műszaki Földtudományi Kar
Dr. Szemmelveisz Tamásné dr.
Műszaki Anyagtudományi Kar
Dr. Kovács László
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Dr. Pásztorné dr. Erdős Éva, Dr. Varga Zoltán
Állam- és Jogtudományi Kar
Dr. Gadócziné Prof. Dr. Fekete Éva
Gazdaságtudományi Kar
Kegyesné dr. Szekeres Erika, Fekete Sándor
Bölcsészettudományi Kar
Dr. Fodor Bertalan
Egészségügyi Kar
Gáspárné Dr. Tóth Marica
Bartók Béla Zeneművészeti Intézet

Technikai szerkesztők:
**Majorosiné Hajdu Zsuzsanna
Lehoczkyné Tóth Alexandra**

**Nyomdai kivitelezés: Miskolci Egyetem
Miskolc-Egyetemváros, 2016.**

TARTALOMJEGYZÉK

	oldal
Előszó	7
Műszaki Földtudományi Kar	9
<i>Lados Tibor</i> A mátra-bükkaljai lignitvagyon foglalkoztatás-politikai aspektusai	11
<i>Osváth Kristóf Gergely</i> Izotóphidrológiai vizsgálatok a háromfázisú zónában	16
<i>Pecsmány Péter</i> Teraszvizsgálatok a Bükkalja nyugati részén	22
<i>Péter Anna</i> Rétegsúszás állékonyságvizsgálata SVOoffice szoftvercsomag alkalmazásával	28
<i>Szabó Ferenc</i> Mechanikai eljárástechnikai vizsgálatok számítógép-alaplapok újrahasznosítására	33
Műszaki Anyagtudományi Kar	39
<i>Halápi Dávid</i> Billentve öntés formatöltési viszonyainak szimulációja	41
<i>Kárpáti Viktor</i> Edzés, megeresztés utáni maradó feszültségállapot összehasonlító elemzése	48
<i>Gyimesi Adrienn</i> Nagy nehézfém-tartalmú biomassza égetésekor a szállópor nehézfém-tartalmának vizsgálata különböző füstgáz hőmérsékletek mellett	55
<i>Parragh Dávid Máté</i> A para-toluol-szulfonsavval katalizált n-butil alkohol és ecetsav reakciójának optimalizálása mikroreaktorral	63
<i>Sepsi Máté</i> Térfogathányad meghatározása röntgendiffrakciós módszerekkel	71
Gépészmérnöki és Informatikai Kar	79
<i>Agárdi Anita, Debreceni Bálint</i> Szemantikai távolság alapú klaszterezés	81
<i>Földi Szabolcs</i> Folyamatos technológiai mintarendszer vezetési és szabályozási algoritmusainak tesztelése, fejlesztése	88
<i>L. Kiss Márton</i> Etorobotikai viselkedésmoделl implementációja beágyazott rendszeren	96
<i>Rónai László</i> Precíziós rezgésmérések korszerűsített lézerinterferométerrel	104
<i>Suhaj Anett</i> Nyírásra igénybe vett átlapolt ragasztott kötésben ébredő nyírófeszültség eloszlásának meghatározása	112

Állam- és Jogtudományi Kar	119
<i>Bukodi Blanka</i> A Tokaji termékleírás mint az eredetvédelem egyik eszköze	121
<i>Fedák Judit</i> A magyar nyugdíjrendszer finanszíris kérdései	128
<i>Halász Csenge</i> A jóerkölcsbe ütköző szerződések elméleti és gyakorlati kérdései	135
<i>László Vivien</i> A fogyatékkal élők helyzete a munka világában	142
<i>Menyhért Enikő</i> A fogvatartottak társadalmi reintegrációja	147
<i>Páhi Barbara</i> A véleménynyilvánítás szabadságának korlátai, kiemelt tekintettel a hivatalos személyek sérelmére elkövetett rágalmozásra	155
<i>Sereg Péter</i> A magyar királyi curia szervezeti átalakítása a dualizmus korszakában	163
<i>Takács Nikolett</i> A visszaküldési tilalom alapelvének vizsgálata a menekültjogban	170
Gazdaságtudományi Kar	175
<i>Balajti Péter</i> Az e-szavazás bemutatása és a rendszerhasználat hajlandóságának vizsgálata Ausztriában és Magyarországon	177
<i>Borbás Gabriella, Dr. Murányi Klaudia</i> Periférikus település felzárkóztatása egy társadalmi innováció megvalósításával	182
<i>Orosz Ákos</i> Az energiaátlapiac napjainkban	189
<i>Páll Liliána</i> Egy HR asszisztens mindennapjai a Lean szemüvegen át	194
<i>Szélesi Ibolya</i> Az emberi tényező – a foglalkoztatáspolitikai összehasonlító elemzése Svédországban és Magyarországon	200
<i>Szilágyi Zsuzsa</i> Egy szervezeti struktúraváltás színtere	208
Bölcsészettudományi Kar	215
<i>Babos Orsolya</i> Térpoétikai vizsgálódások a Zónában	217
<i>Bartók Boglárka</i> Tulajdonnevek lefordítása Shakespeare művében? A tündérek névváltozatai a Szentivánéji álom című drámában	222
<i>Czövek Erzsébet Gabriella</i> Bevándorlás a Miskolcon élő bevándorlók tükrében	226

<i>Csontos Rita</i>	230
A vér ördögi körében – A Doppelgänger-motívum elemzése E.T.A. Hoffman Die Elixiere des Teufels című regénye alapján	
<i>Dienes Viktor</i>	234
Az értelmiség feladatai a társadalom fejlődése érdekében	
<i>Kállai Barbara</i>	239
A virtuális önreprezentáció szimbolikus narratív elemeinek összehasonlító elemzése	
<i>Kerekes Bernadett</i>	242
A blog-kultúra jelenlegi helyzete Magyarországon	
<i>Kurucz Ádám</i>	245
A Vitézi Rend megalapításának előkészületei Borsod vármegyében	
<i>Kurucz Ádám</i>	250
Kun Andrásról és a Maros utcai kórház 1945. évi tragédiájáról	
<i>Orosz Gabriella</i>	254
Multikulturális projektek egy német ifjúságvédelmi egyesület pedagógiai munkájában	
<i>Prion Sándor</i>	258
Európa „haldoklik”	
<i>Tregova Balázs</i>	261
Atipikus munkavállalói szerződésformák Magyarországon: a munkaerő-kölcsönzés	
Egészségügyi Kar	265
<i>Kiss Krisztián</i>	267
Láb- és bokacsontok alaki variációinak, fejlődési rendellenességeinek vizsgálata gyermek- és felnőttkorban	
<i>Kovács Kitti</i>	272
A cardiovascularis autonóm neuropathia szubklinikai tüneteinek vizsgálata I-es típusú diabetes mellitusban	
<i>Kozma Dóra</i>	277
Aggresszió a családból kiemelt, gyermekotthonban élő gyermekek körében	
<i>Orosz Andrea</i>	284
Gyógyászati ellátások vizsgálata 2009-2014 között	
Bartók Béla Zeneművészeti Intézet	289
<i>Csiki Lilla</i>	291
Amatőr és professzionális furulyajáték a barokk korban Telemann művei tükrében	
<i>Papp Zsófia</i>	295
Mozgásformák és gyakorlási lehetőségeik a zongorajátékban – Joseph Haydn e-moll szonáta I. tételének vonatkozásában	

Papp Zsófia a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézetének tanár-zenetanár (zongora) mesterszakos hallgatója. 2014-ben kiváló oklevelet szerzett előadóművészet alapképzési szakon, 2015-ben pedig jeles oklevéllel anglisztika alapszakos bölcsész szakképzettséget. A 2015/2016-os tanévben kiemelkedő tanulmányi teljesítménye alapján köztársasági ösztöndíjban részesült. Több ízben vett részt intézményi TDK-n 2011 óta, ekkor különdíjban részesült, 2014-ben harmadik helyezést ért el, ugyanebben az évben első díjas is lett, majd a XXXII. OTDK-n is részt vett. A 2015. őszi TDK-n a Művészeti- és Művészettudományi Szekcióban első helyezett lett. Konzulense és támogatója Gáspárné Dr. Tóth Marica, művésztanár. Pályamunkájának címe: A zongorajáték mozgásformáinak megoldásai, lehetőségei és gyakorlási módszerei Joseph Haydn e-moll szonáta I. tételének vonatkozásában. E szakmódszertani dolgozat eredményeiből készült a következő cikk.

MOZGÁSFORMÁK ÉS GYAKORLÁSI LEHETŐSÉGEIK A ZONGORAJÁTÉKBAN

Joseph Haydn e-moll szonáta I. tételének vonatkozásában

Papp Zsófia

A klasszikus szonáták interpretálása folytonos átgondolást kíván az előadóktól, több okból kifolyólag: legfőképpen a folyamatosan megújuló, változó, akár historizáló előadói irányzatok miatt. A mai világban koegzisztál a többféle irányzat, amelyek egyre inkább asszimilálódnak és interakcióba lépnek egymással. Így a modern hangszereken való előadás során is egyre fontosabb a kottahűség, a stílusismeret adaptációja, az eredeti előadáshoz való ragaszkodás. Egyre több információnk van a Haydn-korabeli előadásról, de nagy része mégis feltételezés, hiszen nincsen felvételünk róla, ám még ha ennek birtokában is lennénk, az sem adná vissza az eredeti hatást, ugyanis egy koncertélmény sem azonos ugyanazon koncert felvételének meghallgatásával. Joseph Haydn szonátái a klasszikus zongorajáték alappilléreit képezik, ezért is kapnak kiemelten fontos szerepet mind a mai zongoraoktatásban, mind az előadói gyakorlatban.

A Kodály-koncepcióból kiindulva zenetanítás-tanulás célja a zenei élményadáson keresztül véghezvitt személyiségfejlesztés, melyhez elengedhetetlen eszköz a technika. Dolgozatom témája ez a módszertani sokszínűség és annak pedagógiai-szakmódszertani elemzése, amelyet az e-moll (Hob. XVI:34) szonáta első tételének kapcsán teszek meg. Azért esett választásom éppen erre a szonátára, mert Haydn kompozícióinak sorában átmeneti korszakba esik, így több korabeli áramlatot is ötvöz, továbbá tulajdonképpen néhány kivételtől eltekintve minden típusú mozgás jelen van benne.

Vizsgálatom tehát a tétel elemzésére fókuszál, a mozgáselemek technikai megvalósításának, megvalósíthatóságának szempontjából, valamint az elemzett mozgásformák gyakorlási lehetőségeit gyűjti ki, rendszerezi és új módszerek után kutat. Tanulmányom újszerűségét nem a témája, hanem az elméleti háttérrel szintetizáló „gyakorlatias” (gyakorlatokból kiinduló) szemléletmódja közvetíti.

Szakirodalmi áttekintés

Korabeli zongoraiskolák

Carl Philipp Emanuel Bach sokat emlegetett, de magyar fordításban még nem megjelent *Versuch*-ja összesen három egymástól elválaszthatatlan dologra összpontosítja a zongorázás „igaz művészetét”: a megfelelő ujjrendre (rechte Fingersetzung), a „jó módozatra vagy szokásra” (gute Manieren) és a jó előadásra (guter Vortrag). Hangsúlyozza a művészi szabadság, az előadás fontosságát, a hangok művészi kitöltését, a hangok elképzelésünknek megfelelő nyomatékosítását vagy súlyozását, az

összefogottságot és az átélést. Az előadásmód meghatározása (a tempó, a dinamika stb.) és a megfelelő interpretációs felfogás a darab karakterétől függ.

Konkrét technikai instrukciókat csak a bevezetésben és az ujjrenddel kapcsolatos fejezetben találunk. Leírja a helyes ülést (a billentyűzet közepénél kell mindig ülnie a játékosnak, hogy könnyedén elérje a legmélyebb és a legmagasabb hangokat, és kicsit hátrébb hogy könnyedén szét- és összehúzhassa az ember a kezeit a billentyűzeten), továbbá szerinte gömbölyű ujjakkal és ellazult izmokkal kell játszani, a „rugalmas erő” elérésének érdekében.

A 18. század zongoraiskolái közül a másik legnagyobb jelentőségű D. G. Türk műve. Részletesen írja le az ujjrend kérdését. A következő általános elvből indul ki: „A legkényelmesebb ujjrend a legjobb, vagyis az, amelynél a kéz a legnyugodtabb marad. Az ujjrendnek mindig a soron következő hangjegyek menetéhez kell igazodnia”. A „szép hang” elérését tűzi ki célul, de meghatározott technikai instrukciót nem ír le arról, hogy hogyan érje el.

A korabeli zongoraiskolák nagyon kevés konkrét technikai magyarázatot hagytak az utókor számára, viszont alapvetőnek tekintették a zongorajáték természetes mivoltát. A technikai szabályok hiánya több dologgal is magyarázható: a hangszerek nem voltak egyformák, a csembaló, a clavichord, a fortepiano egy időben létezett, különböző fejlettségi szinttel. C. P. E. Bach és Türk is a csembalót előnyben részesítette a fortepianoval szemben. Ennek oka valószínűleg a hangszer kezdetlegessége, ami miatt több hátránya lehetett.

Zongoramethodikai háttér – a mozgásformák

Dolgozatomban Varró Margit, Teőke Marianne, Gát József, Czövek Erna, G. G. Neuhaus zongoramethodikai írásait használtam a mozgásformák vizsgálatához. Megkülönböztetünk az akaratunktól független (pl. szívverés) és az akaratunktól függő mozgásokat. Minden mozgás két ellentétes mozgásból áll (pl. kilégzés és belégzés, feszítés és lazítás stb.) A váll, a könyök, a kéz és az ujjtő mozgásai irányultságukat tekintve lehetnek: a) függőleges, b) előre és hátra irányuló, c) oldalsó vízszintes, d) tengely körül forgó és e) köröző. Ezek önmagukban nem, vagy nagyon ritkán fordulnak elő zongorázás közben, viszont sematikusan ábrázolják a zongorázás közben lezajló mozgásokat. A zongorajáték alapvetően két fázisból áll: a rögzítésből és a lazításból.

A billentés tekinthető a zongoratechnika legkisebb elemének, amihez elengedhetetlen az aktív lendítés. Ennek három feltétele van: a szilárd alap (megfelelő ülés), a rugalmas tartórész (mert a billentyű is „visszaüt”) és az aktív lendítőszerv (valamely izület). A közvetlen lendítés során az ujj a billentyűre „tapad” és úgy billent, hogy a kiváltási pont és a billentyű felszíne között mozog. Ez a lendítés csak a vállizületből indulva valósul meg. A technikaképzésben eltérőek a szakvélemények abból a szempontból, hogy mennyire egyéni vagy általános jellegű. Különböző megfogalmazásokban ugyan, de egyetértenek abban, hogy a tanár feladata, hogy „ideomotorikus introjekciót” alkalmazzon, tehát beleélje a gyermek fizikai-lelki állapotába magát és az annak megfelelő mechanizmust tanítsa meg. Ehhez minél tudatosabb játszóapparátussal kell, hogy rendelkezzen. Orvosi kísérletek is igazolták, hogy különböző mozgásokkal lehetséges látszólag (hallásban) egyforma eredményt elérni, továbbá, hogy a kisgyermekkorban elkezdett zongoratanulás sokkal nagyobb mozgásbeli függetlenséget eredményez. Ezért fontos a differenciálás mind testi-lelki, mind fiziológiai szempontból.

Haydn e-moll szonáta Hob. XVI:34 I. tétele – keletkezés és stílusjegyek

Dolgozatom alapvetően nem zenetörténeti jellegű, ezért csak kevés, de az értelmezéshez feltétlen szükséges információt tartalmaz a darab keletkezéséről.

A Grove lexikon 1784-re teszi az e-moll szonáta keletkezését, de mivel csak egy 1799-es kézirat másolat szolgál forrásul, így a szerzői kézirat hiányában vitatott a keletkezés pontos időpontja.

Somfai László az e-moll szonátát a fortepianóra fogalmazás átmeneti korszakának végére és az érett fortepiano stílus kezdetére teszi: mintegy határvonalként húzza meg tipológiájában e két korszak között. Továbbá szintén határesetként szerepel a Haydn szonáták a *koncert stílusú műkedvelő szonáták* („Auenbrugger” szonáták) típusa és a *kései szonáta* típus között. A metrumjelzéseket tekintve ez az egyetlen olyan *Presto* zongora szonátatétel Haydn művészetében, ami 6/8-ad lüktetésű, így a tempó-karakter kombinációk szerinti besorolásban is a klasszikus főtípust *előkészítő formaként* szerepel. Jelen szonáta csak *f* és *p* alapdinamikai jelzéseket tartalmaz, de csak szórványos mennyiségűt; általános érvényű pedig, hogy a dinamikai struktúra a karakterbe illeszkedő, affektusfüggő, nem pedig autonóm jellegű.

Az e-moll szonáta I. tételének elemzése technikai szempontok alapján

Az artikuláció mint technikai probléma

Egy színész vagy énekes számára az artikuláció technikai (légzés- és beszédtechnikai) kérdés is. Nincs ez másképpen a zongorajátékban sem. A zene tagolódásai, az artikuláció és a frazeálás az előadói gyakorlat egyik legfontosabb része; ez részben a kottába beírt jelek kivitelezése, részben pedig az egyéni művészi koncepció létrehozása. Már C. Ph. E. Bach is hangsúlyozza a művészi szabadság, az előadás fontosságát, a hangok művészi kitöltését, a hangok elképzelésünknek megfelelő nyomatékosítását vagy súlyozását. Éppen ezért fontos a zenetanítás során is kellő figyelmet fordítani a technikai kérdésekre, hiszen a technika a zene manifesztálódásának tekinthető.

A mozgásformák, kivitelezési tervek és gyakorlási módszerek specifikusan, példákon keresztül

Haydn *e-moll szonáta* Hob. XVI:34 I. tételében a Varró és Teöke által lejegyzett sematikus mozgásformák szinte mindegyike megtalálható: függőleges, előre-hátraírányuló, vízszintes, köröző, forgató mozgások. Természetesen ezek, mint Varró is írja nem jelennek meg tisztán, ezért nem a mozgásformák egymásutánjában veszem sorra a tételt, hanem a megjelenő motívumok alapján írom le az alkalmazott mozgásformákat, technikai problémáikat és a lehetséges kivitelezésüket. Cikkemben néhány kiemelt részt elemzek kottapéldákkal ellátva.

1. számú kottapélda

Forrás: Haydn, J. (2010): *Sämtliche Klaviersonaten Vol. 4*. Wiener Urtext Edition, Wien.

Az első ütem (lásd 1. számú kottapélda) balkezeiben a pozíció megérezése kiváltképp fontos: a rakétamotívumot alkotó non-legato akkordbontás miatt. A billentésnek itt közelről kell történnie, különben szétesik az akkord vagy túl sok súly kerül az egyes hangokra. A legkisebb laza mozgásra kell törekednünk, mert a presto tempó (és legfőképpen karakter) nem enged meg nagy mozdulatokat, inkább egy pengető érzetre

kell itt gondolnunk az ujjvégek esetében. A jobb kéz a balkéz anyagával kontrasztál: a sóhajmotívumok válaszolnak a rakétamotívumokra, de a sóhaj „harmadik”, záróhangja a következő ütem egyre esik, tehát súlyos helyre. Ez a folyamatos eltolás ad egy izgatottságot, felfokozottságot a zenei szövetnek. A sóhajmotívumokat a beírt kötőív miatt a harmadik hangtól elválasztottan kell játszani, annak ellenére, hogy a három hang egy egységet alkot. A páros kötés egy mozdulatból játszandó, a három hang pedig egy lendületből. Érdekes legato is gyakorolni, így megérezzük a dallamvezetést, amit a vállizületből indított kar foglal össze a pozícióérzet megtartása mellett, így az ujjvég végzi artikulációt, nem a kar. Ez a gyakorlási módszer a jobb kéz 1-4. 9-14. 46-50. 79-81. és 123-127. ütemében alkalmazható, továbbá a bal kéz 71-78. ütemében.

2. számú kottapélda

Forrás: Haydn, J. (2010): *Sämtliche Klaviersonaten Vol. 4*. Wiener Urtext Edition, Wien.

A rakétamotívumú balkéz oktávokkal kontrasztál a jobb kéz következő motívuma, a skálamenetek. (Lásd 2. számú kottapélda). A skálamenetek röviden, töredezve fordulnak elő, hangsúlytalan indulással, ezért itt is nagyon fontos a közvetlen kontakt a billentyűvel, a közélről való billentés. A skálameneteknek dallamosnak is kell lenniük, nem szabad a skálázásban sokszor rosszul, „zeneietlenül” játszott hangok egymásutánját „üresen” játszani. A puszta motorikusság nem vezet eredményre. Ezekkel a jobb kéz helyekkel majdnem végig párhuzamosan, tehát a 16-18. 53-64. és 81-83. ütemben a bal kéz akkordfelbontásokat játszik (kiírt arpeggio), méghozzá kézpédálszerűen. Itt a basszushangba való „belekapaszkodás” a legfontosabb, a többi hangot az alaphang tükrében kell játszani, meghallgatni mennyit esik a hang és ehhez képest halkabbra játszani

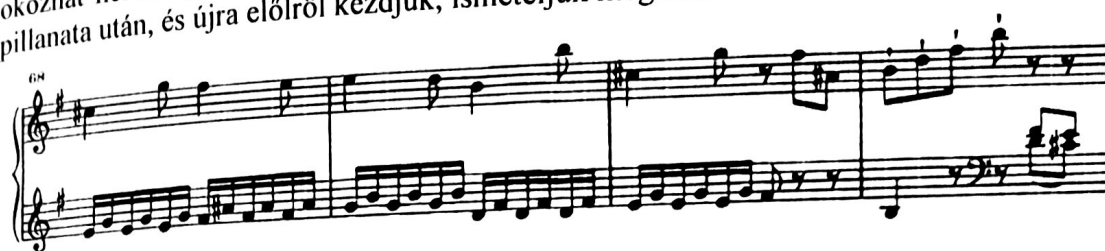

3. számú kottapélda

Forrás: Haydn, J. (2010): *Sämtliche Klaviersonaten Vol. 4*. Wiener Urtext Edition, Wien.

A 22. ütemben kézcseré történik: a bal kéz veszi át a rotáló mozgást a rejtett kétszólamúsággal. (Lásd 3. számú kottapélda). Tremolószerűen kell és érdemes gyakorolni a balkezet, szintén a dallam kiemelésével, amely egyébként a jobb kéz dallamával majdnem végig párhuzamos. A tremolószerű mozgást gyakorolhatjuk etűdökben, mint például Czerny etűdökben. Czerny-Bertini 9-es (jobb kezes) vagy 43-as (balkezes) etűdje erre éppen megfelelő, vagy az Op. 821-es *160 rövid etűd* közül a 10-es vagy a 67-es. Miután a mozgásformát elsajátítottuk, csak a váltás pillanata

okozhat nehézséget, ezt külön kell gyakorolni, akár úgy is, hogy megállunk a váltás pillanata után, és újra előlről kezdjük, ismételjük megállás nélkül.

4. számú kottapélda

Forrás: Haydn, J. (2010): *Sämtliche Klaviersonaten Vol. 4*. Wiener Urtext Edition, Wien.

A 67-70. ütem bal kezében csak tercek vannak, melyek látszólag rotáló mozgást követelnének meg. (Lásd 4. számú kottapélda). Ugyanakkor ilyen kisméretű hangköz esetén maximum nagyon kis, szinte láthatatlan csuklómozgás elképzelhető, vagy egyáltalán nem rotálunk és csak ujjakból játsszuk ezt a részt. A közlőrl való játék nagyon fontos a kísérőszólamban, azért is, hogy ne legyen sok, ezért sem ajánlatos itt a forgatás ilyen közeli hangoknál.

A pozíció megérzésére viszont a csomókban való gyakorlás elvén a terceket játsszuk, méghozzá a gyors pozícióváltás miatt legato. (Lásd 5. számú kottapélda.) Nem csak felfelé, de lefelé is gyakorolhatjuk.

5. számú kottapélda

Forrás: Haydn, J. (2010): *Sämtliche Klaviersonaten Vol. 4*. Wiener Urtext Edition, Wien.

A díszítéseket tekintve bármelyiket is választjuk a dallamba illeszkedés miatt csak ujjakból, könnyedén kell előadni ezeket; közlőrl játszva, úgy, hogy a díszítés ne zökkentse meg az eredeti vonalvezetést. Kezdetben mindenképpen díszítés nélkül játsszuk a darabot, a vonalvezetés és az irányok tudatosítása végett.

Gyakorlási módszerekről

„Nem a technika gyakorlása a fő kérdés, hanem a gyakorlás technikája”

Liszt Ferenc

A mai általános pedagógiában nagyon gyakran hangoztatott differenciálás elve egyidős a zeneoktatással. Minden zenét tanuló más és más adottságokkal rendelkezik, nemcsak a szembetűnőbb fizikai értelemben; a kéztípus, az alkar-felkar aránya, a felsőtest aránya a karhoz képest, a testfelépítés sajátosságai stb., hanem a kevésbé szembetűnő fiziológiai és pszichológiai értelemben is. Nincs két egyforma előadó sem. (Éppen ez adja az előadóművészet értelmét.) Nem minden gyakorlási módszer vezet eredményre mindenképpen. Minél sokszínűbb a gyakorlási módszereink repertoárja, annál nagyobb eséllyel találjuk meg az adott állapotunknak és a darabnak megfelelő gyakorlási módszer. A pedagógus feladata a tanuló megismerése és egyénre szabott gyakorlási módszerek kialakítása, tulajdonképpen a gyakorlás tanítása.

Összegzés

A Haydn-szonáták a zeneiskolai kánon részét képezik, ezért egyaránt kerülnek koncertelőadásra művészek és zongorát tanuló növendékek között. A dolgozatomban foglalt módszerek előadóként gyakorlási, pedagógusként gyakoroltatási instrukciókként is felfoghatók. Az egyéni gyakorlási stratégiákat nem helyettesítik a dolgozatomban foglalt módszerek, de annak tudatos részévé válhatnak.

Felhasznált irodalom:

1. Ábrahám M. (szerk.) (1991): *Két világrész tanára Varró Margit*. Budapest
2. Bach, C. Ph. E. (1759): *Versuch über die wahre Art, das Klavier zu spielen*. Berlin.
3. Bruce, H. (2007): *The End of Early Music*. Oxford University Press, Oxford.
4. Czerny-Bertini (1970): *Etüdök*. Editio Musica Budapest.
5. Czerny, C. (2001): *160 kurze Übungen*. Könnemann Music, Budapest.
6. Czövek E. (1975): *Emberközpontú zeneoktatás*. Zeneműkiadó, Budapest.
7. Gát J. (1964) *A zongora története*. Zeneműkiadó, Budapest.
8. Gát J. (1964): *Zongorametodika*. Zeneműkiadó, Budapest.
9. Haydn, J. (2010): *Sämtliche Klaviersonaten Vol. 4*. Wiener Urtext Edition, Wien.
10. Neuhaus, G. G. (1961): *A zongorajáték művészete*. Zeneműkiadó, Budapest.
11. Somfai L. (1979): *Joseph Haydn zongoraszonátái*. Zeneműkiadó, Budapest.
12. Teöke M. (1994): *A zongoratanításról*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
13. Türk, G. D. (1789): *Klavierschule oder Anweisung zum Klavierspielen*. Leipzig.
14. Varró M. (1989): *Zongoratanítás és zenei nevelés*. Editio Musica, Budapest.
15. Webster, J.: *Haydn, (Franz) Joseph* (2001) in: *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Stanley Sadie (szerk.) New York,
16. www.mzmsz.hu/dokumentumok/tantervek2011/klasszikus/ZONGORA.doc
17. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/14974504>
18. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3712142/>

Köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozom Széplaki Zoltánnak cikkem lektorálásáért.

Lektorálta:

Széplaki Zoltán
művésztanár